

17.3.2017 / ניסן ה'תשע"ז

כדום לא עצוב

תערוכה על החיים בנגב הכניסה אותי לדיכאון, אז ניסיתי לשפר את המצב בעזרת תערוכה שמבטיחה סוף טוב

ההומור מציל את המצב. שלגיה שחורה של דרורה דקל

דנה גילרמן

זום - מבט מבפנים, מבט מבחוץ, התי ערוכה ביד טבנקין, המרכז המחקרי של התנועה הקיבוצית ברמת אפעל, מצהירה על קריאה מחודשת של הוויית החיים בנגב. קריאה שנגועה בתחושה של עצב, דיכאון ואפילו ייאוש. הדרכון מתחיל כבר בחלל התצוגה שמזכיר את מבני הקיבוצים הישנים, מין חדר שהוסב למשרד לו לא, עם שאר ריות שלא נוקו מהשטח. כאילו מרוב מועקה, לא נשאר כוח לנקות. אין ספק שניכר פה מאמץ רב של מי שעמלו על התערוכה.

סתמיד, האמנים והאוצרת, רליה פריץ קינן, לוקחים את המשימה ברצינות ומי תגייסים. יש פה מקבץ עבודות מינוריות וטובות למדי, מרביתן כבר הוצגו בעבר ומתאימות גם לקונטקסט הנוכחי. למשל עבודת הווידיאו של הילה בן ארי מ'2012, 'חצי גורן', שעושה עמידת נר באמצע שדה וגופה מקביל למוטות ברזל שנעוצים באדמה. סדרת הציורים של אנה דן, מקיבוץ ניר יצחק, העשויה בטכניקה ייחודית שפיתחה בשימוש במלט, ובאמצעותה היא מייצרת נופים מקומיים טעונים. מרשימה גם סדרת עבודותיה של מיכל כרמון, מקיבוץ רעים, ובה מראות של צילומי ילדות בקיבוץ, עשויים מפיסול בנייר גרוס, מושטת. הפער העולה בין הנוסטלגיה לחומר חזק.

2

אמנות

המלחמות בדרום נוכחות בעבודות של רב הלר, שמציג סדרת תחריטים המתעדת טרגדיה של אם ובת פלסטיניות שמתו בעזה בעופרת יצוקה, ובסדרת תצלומי הממ"ד של אורית שי. בתערוכה ניכר גם הרצון של פריץ קינן לאזן מעט את תחושת הקינה, בצירוי נוף צבעוניים של אברהם לוצקי ורון גנג. אך לטעמי זה נשאר כמאזן מן מלאכותי, קצת חסר הקשר.

כדי להיחלץ מהמועקה נסעתי לסרנה לאמנות כיבנה, שם מוצגת 'Happily ever after'... תערוכה שעוסקת באגדות ובסופים טובים. האם באמת האמנתי ששם כזה צופן בתוכו אופטימיות? אין ספק שהאווירה נעימה יותר מבחלל הקורם, העבודות נראות מצוין והצבעוניות מטשטשת מעט את המי לנכוליה. אך מקרוב, המצב - שוב - פחות משמח. דבורה מורג, בחשפאת בת הים הקי

טנה, מטביעה נעלי אישה סינית, המייצגות סבל וכפייה של תרבות פטריארכלית אכזרית. ורד נסים, בהומור הנפלא המאפיין את עבודתה, משתמשת בכיפה איומה כדי לדבר על קשרים בין נשים וגברים ובין תרבות מערבית למוזרחית. ושלגיה של דרורה דקל היא שחורה ועשויה מפלסטלינה עם עיניים כחולות פעורות לרווחה.

אין ספק שיש הרבה הומור בתערוכה - בניגוד לזו ביד טבנקין - שמסייע להתבונן אחרת ולהציל את המצב. זהו אותו הומור ציני, אירוני, אולי אף שחור, שמאפיין את האמנות הישראלית ואת החברה הישראלית, ומאפשר לנו להתמודד עם החיים פה, באושר ועושר.]